Slaven Bertoša
Filozofski fakultet u Puli
Metečića Ronjgova 1, 52100 Pula

DOSELJENICI IZ RIJEKE, TRSATA I SUŠAKA U PULJSKIM MATIČNIM KNJIGAMA OD 1613. DO 1815.

Pregledni rad

UDK:314.148(497.5-3Istra)
314.72(497.5-3Istra)

Na temelju detaljne analize matičnih knjiga grada Pule (preko 18.000 upisa) od početka XVII. do početka XIX. stoljeća autor prikazuje nazočnost doseljenika iz Rijeke, sa Sušaka i Trsata u Puli. Pula je upravo zahvaljujući useljavanjima i uspijevala opstati kao gradsko središte. Spomenute se matične knjige čuvaju u Državnom arhivu u Pazinu.

1. Uvod: ukratko o povijesti Rijeke u spomenutom razdoblju

Među intenzivnim migracijskim strujanjima koja su u XVII. i XVIII. stoljeću zahvatila Pulu značajno mjesto zauzimaju ona koja su se odnosila na doseljenike iz Rijeke. Rijeka je bila važna luka sjevernog Jadrana[1] koja se nalazila u puljskoj biskupiji (*Diocesi di Pola*, kako to navode puljske matične knjige), ali na austrijskom (carskom) dijelu njezinog posjeda (*a Parte Imperij*). Upravo je njezino područje jedno od najvažnijih primjera koji pokazuju da se političke i crkvene granice nisu uvijek poklapale.

Među najvažnije epizode iz riječke povijesti s početka XVII. stoljeća treba izdvojiti sukob između Mletačke Republike i uskoka u kojem je Rijeka bila na strani ovih potonjih.[2] Znamenito uskočko središte Senj i Rijeku povezivao je isti suparnik – Venecija, pa je mletački "kapetan protiv uskoka" ispravno uočio da kaznene ekspedicije protiv Senja ne dovode do rezultata sve dok se Senj može opskrbljivati preko Rijeke.[3] Riječka je, pak, trgovina cvjetala zbog mnogo-

---

1 O prikazu povijesti Rijeke usp. Ferdo Hauptmann, "Rijeka: od rimske Tarsatike do Hrvatsko-ugarske nagodbe", Zagreb 1951.; Petar Strčić, "Osnovne odrednice u povijesti Rijeke", "Rijeka", god. I., sv. I., Rijeka 1994., str. 17-27.

2 O uskočkom ratu usp. Attilio Tamaro, "Episodi di storia fiumana", "Fiume – rivista della Societa' di studi fiumani", anno XI-XII, Fiume 1936., str. 14-42. Usp. također Miroslav Bertoša, "Istra: Doba Venecije (XVI.-XVIII. stoljeće", Pula 1995., 2. dopunjeno i prošireno izdanje, str. 304-413.

3 Miroslav Bertoša, "Istra: Doba Venecije", n. dj., str. 308-309.

brojnih trgovaca koji su u grad stizali s užeg i šireg područja: iz primorskih naselja od Mošćenica do Vinodola[4], Jablanca, Senja, Zadra, Šibenika, od otoka Cresa do Brača, iz Kranjske, Ljubljane, Metlike, Kočevja, Novog Mesta... U Rijeku se dopremala i roba iz turskih krajeva.[5] Uskočko-mletački sukob završio je Madridskim mirom (1617.), ali se rat u Istri nastavio sve do kolovoza 1618. Pitanje slobodne plovidbe Jadranom[6] nije tada bilo riješeno jer je Venecija i dalje branila svoj monopol[7]. Korijeniti je zaokret nastao tek godine 1717., a posebice 1719. kada je austrijski car Karlo VI. Rijeku proglasio slobodnom lukom.[8] U nju su mogli ulaziti domaći i strani trgovci, kojima je bilo dozvoljeno vršiti utovar i istovar robe bez plaćanja obvezatne naplate nameta državnoj blagajni. Trebali su platiti samo 0,5 % vrijednosti prodane robe. Stranci su u Rijeci mogli kupovati i graditi kuće. Međutim, odredba o "slobodnoj luci" odnosila se samo na mali prostor na kojem se pretovarivala roba, a tek je 1769. ukazom Marije Terezije ona proširena na cijeli grad Rijeku.[9]

Za povijest Rijeke od velikog je značenja osnivanje Carske privilegirane orijentalne kompanije (1719.) od strane Karla VI. Uprava Kompanije i njezini glavni uredi bili su u Beču, a djelatnost u Trstu. Za razvoj prekomorske trgovine otvorena su zastupništva u Rijeci, Trstu i Messini. God. 1722. Kompanija je dobila povlasticu da u Rijeci, Trstu i Bakru smije graditi brodove duže od 60 stopa (oko 20 metara), te u tu svrhu može dovoditi radnike iz Nizozemske, Švedske, Hamburga i drugih europskih zemalja i gradova. Djelatnost Kompanije bila je vrlo široka, pa gotovo da i nije bilo trgovačkog artikla kojim se ona nije bavila. Ponekad je otvarala i vlastite radionice, primjerice voštarnicu i manufakturu brodskih konopa u Rijeci. Carske povlastice i utrošeni novci nisu, međutim, omogućili da Kompanija uspješno djeluje. Štetila joj je prevelika raspršenost interesa, nespretnost u poslovanju, slaba prometna infrastruktura, a i neprijateljstvo većih individualnih trgovaca u Carstvu. God. 1731. Ona je pala pod stečaj, a 1742. je likvidirana.[10]

God. 1723. odlučeno je da se u Kraljevici podigne ratna luka, 1725. počinju radovi na izgradnji Karolinške ceste od Karlovca preko Bosiljeva, Sušice, Mrkoplja i Fužina, a 1728. odvojci dopiru do Rijeke i Bakra. Car Karlo VI. osobno

---

[4] Usp. Silvino Gigante, "Rivalita' fra i porti di Fiume e Buccari nel secolo XVII", "Fiume – rivista semestrale della Societa' di studi fiumani", anno IX, Fiume 1931., str. 152-191.

[5] "Povijest Rijeke", Rijeka 1988., str. 118-119.; Silvino Gigante, "Storia del Comune di Fiume", Firenze 1928., str. 52-55.

[6] O odnosima Rijeke i Venecije u XV. stoljeću, posebice o trgovini i nazočnosti Mlečana u Rijeci usp. Darinko Munić, "I rapporti tra Fiume e Venezia nel secolo XV", "Atti del Centro di ricerche storiche", vol. XXVIII., Trieste – Rovigno 1998., str. 479-504., a o vezama Rijeke i Dubrovnika Nevio Šetić, "Republika Sv. Vlaha i Rijeka", U: "Iz istarskoga novovjekovlja", Labin 1999., str. 51-57.

[7] O povijesti Rijeke početkom XVII. stoljeću usp: Silvino Gigante, "Fiume in difesa della sua autonomia al principio del secolo XVII", "Fiume – rivista semestrale della Societa' di studi fiumani", anno X, Fiume 1933., str. 199-209.

[8] S. Gigante, "Storia", n. dj., str. 72-75.

[9] "Povijest Rijeke", n. dj., str. 136.

[10] Isto, str. 137.

je tada posjetio Rijeku i Kraljevicu i uvjerio se u napredak radova.[11] Sukladno merkantilističkim reformama Marije Terezije donesenih u svrhu gospodarske obnove, u Rijeci je 1753. počelo djelovati osnovano Carsko-kraljevsko namjesništvo za kapetanate, na koje su preneseni pojedini prihodi grada (pomorske daće, zakup skladišta, zakup terena dobivenih nasipavanjem mora i sl.). Iako je još ostalo puno poslova o kojima su odlučivala gradska vijeća (biranje gradskih službenika, raspoređivanje i trošenje gradskih prihoda), uvođenje Namjesništva predstavljalo je snažan udarac dotadašnjoj gradskoj samoupravi. Početkom 50.-ih godina u Rijeci je osnovano i Policijsko povjerenstvo, koje je 1754. izdalo nekoliko značajnih sanitarnih uredaba. Prema njima, gradska kola morala su dva puta tjedno obilaziti ulice, skupljati smeće i odvoziti ga izvan grada. Suci su morali brinuti o popločavanju ulica. Žitelji grada morali su čistiti ulice pred svojim kućama i držati životinje izvan grada.[12]

God. 1750. Rijeku je pogodio snažan potres, u kojem su oštećene neke zgrade, a stanovništvo se privremeno iselilo iz domova.[13] Od sredine XVIII. stoljeća za riječko su gospodarstvo bile vezane neke nove trgovačke kompanije osnovane od strane austrijske carice (1750. Dioničko društvo Urban Arnold i ostali, 1759.-1771. Temišvarsko trgovačko dioničko društvo). Prvospomenuta je kompanija u Rijeci podignula rafineriju šećera, za koju postoji podatak da je 1754. proizvodila dovoljno šećera za cijelu carevinu. Zbog toga je tražila uvođenje zaštitne carine za šećer uvezen iz inozemstva.[14]

U to se doba povećao broj mlinova na Rječini, čiji je posao postajao sve unosniji, te su se za njega počeli zanimati i stranci.

Proizvodnja vina na riječkom području bila je dovoljna za lokalne potrebe, posebice zato jer su građani i trgovci vino mogli dovoziti i sa svojih posjeda izvan Rijeke.

Proizvodnja ulja bila je slaba zbog propalih maslinika u zimama 1709. i 1763.

Preko Rijeke se na Apeninski poluotok izvozilo žito iz Pazinske knežije i iz hrvatskog zaleđa.[15]

Valja spomenuti da je razmah trgovine u XVIII. stoljeću po svojim zahtjevima nadmašivao uvjete koje je nudila riječka luka. Ušće Rječine bilo je neregulirano, luka je često bila zatrpana riječnim nanosima kamenja i šljunka, pa se u više navrata moralo pristupati njezinom čišćenju. Zbog spomenutog se raz-

---

11 Isto, str. 139.

12 Isto, str. 140-141.; usp. i: Silvino Gigante, "Appunti sulle condizioni igieniche e sanitarie della Fiume d' altri tempi", "Bullettino della Deputazione fiumana di Storia Patria", vol. II., Fiume 1912., str. 48-81.

13 Silvino Gigante, "Un terremoto a Fiume nel 1750. (lettera del Padre Mainardi al Padre Dillher)", "Bullettino della Deputazione fiumana di Storia Patria", vol. II., Fiume 1912., str. 105-111.

14 "Povijest Rijeke", n. dj., str. 142. O tvornici šećera u Rijeci usp. Enrico Burich, "La Raffineria di Zucchero in Fiume (secondo alcune recenti pubblicazioni)", "Fiume – rivista semestrale della Societa' di studi fiumani", anno X, Fiume 1933., str. 190-198.

15 "Povijest Rijeke", n. dj., str. 143-144.

loga brodove nerijetko upućivalo na luke u Bakru i Kraljevici. U brodogradnji i pomorstvu napredak je bio spor. U Rijeci su radila dva brodogradilišta, ali uglavnom za manje brodove.[16]

Prosvjetiteljske reforme Marije Terezije odnosile su se i na Rijeku. God. 1753. carica je formirala Austrijsko primorje koje je obuhvaćalo područje Trsta, Rijeke, Bakra, Senja i Baga (Karlobaga). Ova je odluka izazvala prosvjed hrvatskih i ugarskih staleža koji su tražili da se Rijeka s okolicom izdvoji iz Austrijskog primorja i da se osnuje posebna, Vinodolska županija. God. 1776. carica je područje od Rijeke do Karlovca (zajedno s oba spomenuta grada) priključila Hrvatskoj kao posebnu, Severinsku županiju. Ta je županija u svemu, osim u trgovačkim poslovima, bila podložna Hrvatskom kraljevskom vijeću. Na zamolbu grada Rijeke, uz suglasnost hrvatske vlade, carica je 1779. Rijeci dala autonomiju. No, kada je iste godine ukinuto Hrvatsko kraljevsko vijeće Rijeka je, zajedno s cijelom Hrvatskom, podvrgnuta Ugarskoj. Na temelju te nespretne formulacije mađarski su političari kasnije tvrdili da je Marija Terezija Rijeku dala Ugarskoj.[17]

Kao i terezijanske i reforme Josipa II.[18] imale su za cilj povećavanje proizvodnje. Car je 1785. odlučio ukinuti sustav županija, te je zemlju podijelio na 10 okruga. Riječki okrug (zajedno s Bakarskim i Vinodolskim) stavljen je pod upravu riječkog kapetana i guvernera, te ušao u sastav Ugarskog primorja. Međutim, Josip II. ušao je kao saveznik ruske carice Katarine II. u rat s Turskom za koji mu je trebalo novaca. Do njih je mogao doći samo uz suglasnost županijske skupštine koju je bio prisiljen sazvati, ukinuvši prethodno uređenje države po okružjima.[19]

Početkom XVIII. stoljeća u Rijeci je bilo između tri i četiri tisuće stanovnika. God. 1777. u gradu je zabilježeno 4515 žitelja, a god. 1794. već 6764.[20]

Osamnaesto je stoljeće vrijeme širenja grada.[21] Marija Terezija odlučila je da Stari grad ostane u svojim povijesnim granicama, a da se ispred njega prema moru podigne *Civitas nova*. Nestankom turske opasnosti počela je opadati važnost trsatskog kaštela. On se nakon potresa 1750. pretvara u ruševinu. God. 1778. područje od Rječine do Šmrike predano je Bakarskom municipiju, pod kojim je ostalo sve do dolaska Francuza. U vremenu do spomenute godine nase-

---

[16] Isto, str. 146.

[17] Isto, str. 149-150.; Trpimir Macan, "Povijest hrvatskog naroda", Zagreb 1992., str. 236-237.; Dragutin Pavličević, "Povijest Hrvatske", Zagreb 1994.; str. 211-212., Ivo Perić, "Povijest Hrvata", Zagreb 1997., str. 130-131.; usp. S. Gigante, "Storia", n. dj., str. 79.

[18] O odnosu Marije Terezije i Josipa II. prema Rijeci usp. Guido Depoli, "La Provincia del Carnaro", Fiume 1928., str. 169.

[19] "Povijest Rijeke", n. dj., str. 151.

[20] Isto, str. 152.; Nikola Stražičić, "Prilog poznavanju demografskog razvoja grada Rijeke tijekom posljednja tri stoljeća", "Rijeka", god. I., sv. I., Rijeka 1994., str. 107-137.O stanovništvu Rijeke u XV. stoljeću usp. Darinko Munić, "Rijeka i njezini stanovnici tisućučetiristotih godina", "Rijeka", god. I., sv. I., Rijeka 1994., str. 35-48.

[21] O povijesti Rijeke u XVIII. stoljeću usp. Giuseppe Viezzoli, "Contributi alla storia di Fiume nel Settecento" (I. dio), "Fiume – rivista semestrale della Societa' di studi fiumani", anno X, Fiume 1933., str. 3-178., (II. dio), anno XI-XII, Fiume 1936., str. 61-187.

lje Trsat promijenilo je izgled. Naime, 1728. na jugozapadnom dijelu brijega od mosta na Rječini do Drage sagrađena je nova cesta – *Karolina*, uz koju su žitelji Trsata počeli graditi kuće. Od 1785. taj novi ogranak naselja spominje se pod nazivom Sušak i u njemu živi oko 150 stanovnika.[22]

U XVIII. se stoljeću dogodila i značajna promjena u crkvenom ustrojstvu: Rijeka je potpala pod jurisdikciju senjsko-modruškog biskupa, a do tada je spadala pod puljskog.

Koncem stoljeća riječki trgovac Andrija Ludovik Adamić pokrenuo je projekt uređenja Kupe, koji ju je trebao učiniti plovnom do Broda, odakle se roba trebala cestom prevoziti do Rijeke. Radovi su počeli 1801., ali su zbog poteškoća ubrzo prekinuti. Preostali je kapital uložen u gradnju nove ceste od Rijeke prema Karlovcu. Ona se gradila do 1809., a zatim su njezin manji dio do Karlovca dovršili Francuzi. Suvremeni opisi pohvalili su projekt i izvedbu ceste, a po Napoleonovoj je ženi ona prozvana *Lujzijanom.*[23]

God. 1809. Rijeka je došla u ruke Francuza[24], u sklopu Ilirskih provincija koje su trebale biti most između istoka (krajeva pod turskom vlašću) i zapada (krajeva pod francuskom vlašću). Konačno uređenje Ilirskih provincija obavljeno je 1811. kada je čitavo područje podijeljeno u 6 pokrajina, a pokrajina na okruge. Riječki okrug obuhvaćao je Rijeku, nekadašnju austrijsku Istru, te otoke Krk, Cres i Lošinj.[25]

God. 1813. u Rijeku je ušla austrijska vojska.[26] U to je doba pomorski promet bio slab: ušće Rječine bilo je zatrpano nanosima, pa je postalo zapušteno i nepristupačno brodovima. U idućim je godinama najvažnije bilo obnoviti grad i privredni život u njemu.[27]

Znameniti Riječanin Ivan Kobler (1811.-1893.), po zanimanju pravnik, u svojoj opsežnoj povijesti Rijeke[28], navodi i detaljno opisuje 33 crkve i kapele na riječkom području, spominjući i najvažnije događaje vezane za svaku od njih. Najznačajnije su bile: crkva Sv. Marije, stara i nova crkva Sv. Vida, crkva Sv.

---

22 "Povijest Rijeke", n. dj., str. 153-154.

23 Isto, str. 163.

24 Međutim, prošlost grada bila je burna i u vrijeme prodora Napoleonove vojske na Apeninski poluotok. O povijesti Rijeke u to doba usp. Alfredo Fest, "Fiume all' epoca della Prima guerra napoleonica (1797)", "Bullettino della Deputazione Fiumana di Storia Patria. Supplemento al volume II.", Fiume 1912.

25 "Povijest Rijeke", n. dj., str. 166.; S. Gigante, "Storia", n. dj., str. 88-89. O Rijeci pod Francuzima usp. Giuseppe Viezzoli, "Fiume durante la dominazione francese (1809-1813)", "Fiume – rivista della Societa' di studi fiumani", anno XIII-XIV, Fiume 1938., str. 23-99. i Nevio Šetić, "Prilog poznavanju prošlosti Rijeke i njena zaleđa za francuske uprave", "Grobnički zbornik", sv. II., Rijeka 1992., str. 78-99.

26 S. Gigante, "Storia", n. dj., str. 89-90.; Attilio Tamaro, "Episodi di storia fiumana", "Fiume – rivista della Societa' di studi fiumani", anno XI-XII, Fiume 1936., str. 50-60.; Giuseppe Viezzoli, "Fiume durante la dominazione austriaca (1813-1822)", "Deputazione di Storia Patria per le Venezie. Sezione di Fiume: studi, saggi, appunti", Fiume 1944., str. 23-45.

27 "Povijest Rijeke", n. dj., str. 172-174.

28 Giovanni Kobler, "Memorie per la storia della liburnica citta' di Fiume", vol. 1-3, "Collana degli Atti del Centro di ricerche storiche – Rovigno", Trieste 1978.

Roka, Sv. Mihovila, Sv. Andrije, kapela Sv. Antuna Opata, Sv. Kuzme i Damjana, kapela Bezgriješnog Začeća, kapela Sv. Petra, Sv. Nikole, Sv. Duha, Sv. Cecilije, Sv. Katarine[29] i dr. U njima su svoje sjedište imale i bratovštine. Tijekom XVIII. stoljeća u Rijeci je postojalo 10 bratovština. Najznamenitije su bile: Bratovština Presvetog Sakramenta, Sv. Josipa, Sv. Mihovila, Sv. Nikole, Sv. Fabijana i Sebastijana.[30] Kobler spominje i riječka groblja. Zapisao je da se do 1733. groblje nije nalazilo izvan grada, već da su se umrli pokapali u grobnice bratovština ili pojedinih obitelji koje su se nalazile u crkvama. Katkada se umrlog pokopalo izvan crkve, ali u njezinoj neposrednoj blizini, na mjestu koje je nosilo naziv groblja[31]. Kapucini, augustinci, isusovci[32] i časne sestre pokapali su se u svojim crkvama Sv. Jerolima, Sv. Augustina, Sv. Vida i Sv. Roka. U župnoj crkvi su se kod glavnog oltara pokapali kanonici, u sredini crkve obični svećenici, a a na njihovim oltarima članovi bratovština Presvetog Sakramenta i Gospe od Karmina. Na groblju izvan župne crkve pokapalo se ostale i to: iza bočnih oltara one koji su platili pogreb, a u prostoru istočno od stražnjeg dijela crkve siromašne koji za to nisu imali novaca. God. 1769. odlučeno je o zatvaranju tog groblja kod župne crkve, te je od 1773. u uporabi novo groblje kod kapele na Kalvariji. S porastom broja žitelja to je groblje već za dvadesetak godina postalo premalo, pa je na Kozali otvoreno novo.[33] Od 1800. na malom groblju kod kapele na Kalvariji više se nije vršilo ukope, a ispod tog prostora kasnije je napravljen željeznički tunel pruge Rijeka – Zagreb.[34]

2. Riječani u Puli

Doseljenika iz Rijeke bilo je mnogo, pa se ona u puljskim matičnim knjigama često spominje.

U prvoj se polovici XVII. stoljeća u Puli spominje Gašpar iz Rijeke (*Gasparo da Fiume*). U Knjizi krštenih od 26. srpnja 1615. zabilježen je njegov sin Luka Jakov (*Lucha et Jacomo*), nad kojim je tog datuma obavljen obred. Doznajemo da se dijete rodilo u zakonitom braku te da mu se majka zvala Katarina.[35]

U puljskim se matičnim knjigama spominju još tri Gašparova sina, ali u godinama kada Gašpar više nije bio živ. Umro je 28. svibnja 1627. U oštećenom

---

29 Isto, vol. 1, str. 129-153.

30 Isto, str. 153-161.

31 Isto, str. 161.

32 O isusovcima u Rijeci usp. Giuseppe Viezzoli, "La Compagnia di Gesu' a Fiume 1627-1773", "Fiume – rivista semestrale della Societa' di studi fiumani", anno IX, Fiume 1931., str. 192-230., te Miroslav Vanino, "Isusovci i hrvatski narod", sv. I., Zagreb 1969., sv. II., Zagreb 1987.

33 Usp. opsežnu monografiju koju je u seriji "Architettura funeraria in Europa" objavila Anita Antoniazzo Bocchina, "Fiume: il cimitero di Cosala", Padova 1995.

34 "Povijest Rijeke", n. dj., str. 162-163.

35 *Lucha et Jacomo figliolo di ser Gasparo da Fiume et di donna Caterina sua moglie nato di legittimo matrimonio Državni arhiv Pazin* (dalje: DAP), Kutija 25, *Liber Baptizatorum* (dalje: LB), IX.1.1., 26. srpnja 1615.).

se zapisu o njegovom pokopu može pročitati da je obred vodio kanonik-kurat Bortolo Rossi, te da je ukop obavljen u Sv. Tomi.[36]

U Puli je 2. lipnja 1629. umro Ivan, sin pokojnog Gašpara iz Rijeke (*Gaspar-ro da Fiume*). Zapisano je da je imao oko 16 godina (rodio se, dakle, 1613.), da se ispovjedio kuratu Bonarelliju, te da je pokopan u katedrali.[37]

Sin Blaž se 23. rujna 1629. vjenčao s Eufemijom, kćeri pokojnog Mihovila Stojkovića, žitelja kaštela Mutvorana sjeveroistočno od Pule. Bračne su napovjedi obavljene 2., 8. i 9. rujna te godine i tijekom njih nije otkrivena nikakva zapreka za njegovo sklapanje. Navedeno je da je 16. rujna od mutvoranskog župnika stigla potvrda da su napovjedi obavljene i u Mutvoranu i da niti tamo nisu otkrivene zapreke za ulazak u brak. Svečani je obred, uz vikarovo dopuštenje, koje je bilo potrebno pribaviti zato što buduća supruga nije bila kanonikova župljanka, obavio poznati puljski kanonik Giacomo Bonarelli. Kao svjedoci navode se Bortolo Recxens i Mikula iz Rijeke (dokument br. 1: Vjenčanje gospodina Blaža iz Rijeke).[38] Eufemija je pokopana u Puli 14. prosinca 1631. Nije navedena njezina dob, ali se kao razlog smrti spominje porođaj.[39] U trenutku krštenja rođene kćeri Eufemije Lucije 13. prosinca 1631. više nije bila živa. Kao kumovi djevojčice spominju se Conte de Conti i Lauretta, supruga Pietra Mangaronea. Obred je obavio kurat Giacomo Bonarelli.[40] Nakon smrti prve supruge Blaž se oženio drugi put. Može se pretpostaviti da obred nije obavljen u Puli, jer nije upisan u Knjigu vjenčanih. U Knjizi krštenih upisana je njegova kći Gašpara Ivana koja se rodila u zakonitom braku s drugom suprugom Domenikom. Dijete je 6. siječnja 1634. krstio kanonik Bonarelli, a kao kumovi navedeni su Andrea Lavilla i Lucija, supruga Blaža Kujice.[41]

Treći sin Gašpara iz Rijeke zvao se Petar. Njegov sin Gašpar umro je pri rođenju 29. srpnja 1631. Obred ukopa u katedrali vodio je kanonik-kurat Bonarelli[42]. Petrova se supruga i Gašparova majka zvala Maruzzola i umrla je 18. siječnja 1635. u dobi od oko 22 godine. Primila je sve potrebne sakramente i pokopana je u katedrali. Na posljednji ju je počinak otpratio čitav kaptol. Podaci

---

[36] *Gasparo da Fiume (...) et da me Don Bortolo Rossi Canonico et Curato fu accompagnato alla sepoltura a' San Tomaso* (DAP, Kutija 28, *Liber Mortuorum* (dalje: LM) , IX.1.9., 28. svibnja 1627.).

[37] *Zuanne figlio del quondam Gasparo da Fiume de anni 16 in circa morse et fu confessato da me Giacomo Bonarelli Curato fu sepolto capitolarmente nella Chiesa del Domo* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 2. lipnja 1629.).

[38] *Isto, Liber Copulatorum* (dalje: LC), 23. rujna 1629.

[39] *Morse donna Eufemia moglie di messer Biasio ditto da Fiume, di parto la fu sepolta capitolarmente nel Domo* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 14. prosinca 1631.).

[40] *Eufemia et Lucia figliola di messer Biasio ditto da Fiume et della quondam donna Eufemia sua consorte nata di legittimo matrimonio. Padrini Illustrissimo signor Conte de Conti et donna Lauretta moglie di messer Pietro Mangarone. Battizzata da me Giacomo Bonarelli Curato* (DAP, Kutija 25, LB, IX.1.1., 13. prosinca 1631.).

[41] *Gaspara et Zuanna figliola di ser Biasio quondam Gasparo da Fiume, la madre Domenica, giugalli, nata di legittimo matrimonio. Padrini messer Andrea Lavilla et donna Lucia moglie di ser Biasio Covizza. Battizzato il Bonarelli Canonico et Curato* (DAP, Kutija 25, LB, IX.1.1., 6. siječnja 1634.).

[42] *Morse Gaspar figlio di messer Pietro quondam Gaspar da Fiume nascente fu sepolto nel Domo accompagnato dal Curato Bonarelli* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 29. srpnja 1631.).

iz Knjige umrlih otkrivaju da je u trenutku Gašparovog rođenja 1631. Maruzzola imala oko 18 godina. Vjerojatno se i udala te iste godine ili možda prethodne.[43] Upravo je Maruzzola bila kuma na krštenju izvanbračnog sina znamenitog francuskog inženjera Antoinea De Villea 5. studenoga 1632.[44]

Riječanin je bio i Nicola della Rizza koji se, zajedno sa suprugom Katarinom, spominje u razdoblju od 1626. do 1630. U puljskim se matičnim knjigama nalaze podaci o njegovo četvero djece. U Knjizi krštenih 20. prosinca 1626. upisan je Antonio Andrea, kojeg je krstio kanonik Bortolomio Rossi. Kumovi su na obredu bili Ivan Kružila i Jela, udovica pok. Marina, žitelji Pule.[45]

U Knjizi umrlih upisani su blizanci Giacomo i Maria. Maria je umrla 19. rujna 1629. u dobi od oko dva mjeseca i pokopana je u crkvi Gospe od Milosrđa.[46] Giacomo je umro 8. listopada iste godine u dobi od oko tri mjeseca i pokopan je na istom mjestu.[47]

Puljski kanonik Bonarelli krstio je 31. kolovoza 1630. Zan Battistu, sina Nicole iz Rijeke zvanog della Rizza i njegove zakonite supruge Katarine. Kao kumovi navedeni su klesar Orazio i Laura, supruga drugog klesara čije se ime ne može pročitati u zapisu. Oba su klesara bila iz Venecije.[48]

Iz Rijeke su bili i Baldašići. U puljskim se maticama koncem XVII. stoljeća spominje Andrija Baldašić, po zanimanju bačvar. Njegova se supruga zvala Katarina. Njihova kći Margarita umrla je 5. listopada 1688. u dobi od oko dvije godine. Ubilježeno je da je pokopana u katedrali i da su tijelo na ukop otpratili kurat i sakristan.[49] Oko dva mjeseca poslije u dobi od oko 30 godina umrla je i njezina majka. Od puljskog kanonika Liberala Vija primila je sve sakramente i pokopana je u katedrali. Spomenuti je kanonik tijelo otpratio na ukop.[50]

---

[43] *Passo' da questa a' miglior vita donna Maruzzola moglie di Pietro del quondam Gasparo da Fiume de anni 22 in circa la qual hebbe tutti li santissimi sacramenti da me sopradetto Curato, fu sepolta nella Chiesa Cathedrale, accompagnata alla sepoltura dal molto Reverendo Capitolo* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 18. siječnja 1635.).

[44] Slaven Bertoša, "Nezakonita djeca u puljskim matičnim knjigama krštenih od 1613. do 1678.", "Croatica Christiana Periodica", br. 42, Zagreb 1998., str. 43.

[45] *Antonio et Andrea nato de legittimo matrimonio figliolo di ser Mico da Fiume et di donna Cattarina sua moglie. Battezzato per me Don Bortolomio Rossi Canonico et Curato. Padrini ser Zuanne Crusilla et Giela relitta del quondam Marin ... habitanti in Pola* (DAP, Kutija 25, LB, IX.1.1., 20. prosinca 1626.).

[46] *Maria de mesi 2 figliola di messer Micho da Fiume, fu sepolta nella Chiesa della Madonna della Misericordia* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 19. rujna 1629.).

[47] *Giacomo figliolo di messer Mico da Fiume de mesi tre in circa, fu sepolto nella Chiesa della Misericordia* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 8. listopada 1629.).

[48] *Il signor pre Giacomo Bonarelli battezzato Zan Battista figliolo di messer Nicola da Fiume detto della Rizza et di donna Cattarina sua legittima consorte. Padrini messer Oratio taglia pietra et donna Laura moglie di messer ... taglia pietra tutti doi da Venetia* (DAP, Kutija 25, LB, IX.1.1., 31. kolovoza 1630.).

[49] *Morse Margarita d' anni due in circa figliola di mistro Andrea Baldasich botter da Fiume fu sepolta nella Cathedrale accompagnata da me Curato, e dal Sagrestano alla sepoltura* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.10., 5. listopada 1688.).

[50] *Morse donna Cattarina moglie di mistro Andrea Baldasich da Fiume d' anni 30 in circa alla quale furono ministrati tutti li santissimi sacramenti dal signor Canonico Don Liberal Vio, fu sepolta nella Cathedrale accompagnata dal predetto signor Canonico alla sepoltura* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.10., 6. prosinca 1688.).

Početkom XVIII. stoljeća Baldašići se spominju opet, ali se, barem prema podacima iz puljskih matica, ti Baldašići ne mogu sa sigurnošću dovesti u vezu s onima iz 80.-ih godina prethodnog stoljeća. U puljskoj Knjizi krštenih 14. srpnja 1719. upisan je Antun, sin Josipa Baldašića iz Rijeke i njegove zakonite supruge Uršule. Dijete se rodilo 1. travnja 1718., a kršteno je prije spomenutog datuma. Obred je obavio kanonik Francesco Lombardo, a kumovi su bili Domenico Cipriotto, sin pokojnog Tommasa i Giacomo Testeri iz Udina.[51]

Josip Baldašić umro je 17. siječnja 1720. u dobi od oko 25 godina. Spomenuto je da je bio Riječanin, ali stanovnik Pule, da je od kurata i kaninika Marzarija prije smrti primio sve potrebne sakramente, te da je tijelo do katedrale, u pratnji klera, otpratio kurat Bernardo Lonardel. Uz uobičajenu procesiju ono je pokopano na groblju.[52]

U Knjizi vjenčanih 22. rujna 1748. spominje se Tommaso, sin *mistra* Iseppa de Perisa iz Rijeke (*della Citta' di Fiume*), koji se tog dana vjenčao u Puli. Njegova se supruga zvala Eufemija Skoko i bila je kći Agostina iz Pule. Kao svjedoci na obredu navedeni su Nardo Sandri i Andrea Farante.[53]

Kasnije se spominje Kata (Catta), kći Giuseppe de Perisa iz Rijeke, koja se nalazi u puljskoj biskupiji, ali na austrijskom području (*da Fiume Diocesi di Pola a' Parte Austriaca*). Kata se udala u Puli god. 1756. Njezin se muž zvao Giuseppe Faraguna, a prva mu se supruga zvala Francesca Roditti i bila je pokopana u Puli 4. siječnja te godine. Na obredu vjenčanja bili su nazočni svjedoci Pietro Soligo i Vettor Romano, obojica iz Pule.[54]

U puljskim se maticama spominje krštenje Iseppa Francesca, sina Tomasa de Perisa (ovdje se prezime navodi kao *Peri*), obavljeno 3. travnja 1751. Navedeno je tko su krštenikovi roditelji, te podatak da se dijete rodilo u zakonitom braku i to 1. travnja tekuće godine. Obred je obavio kanonik Giuseppe Lombardo, a kao kumovi spominju se plemić Giovanni Antonio Bottari i plemkinja Maria Zonca Bradamante.[55]

---

51 *Antonio figliolo di mistro Iseppo Baldasich da Fiume et di donna Orsola sua legittima consorte, nato il primo di Aprile 1718. fu battezzato dal Reverendissimo signor Canonico Don Francesco Lombardo de licenza parochi. Patrini al sacro fonte furono il patron Domenico Cipriotto quondam Tomaso et al Cathecismo il signor Giacomo Testeri da Udine* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.3., 14. srpnja 1719.).

52 *Passo' ad meglior vita mistro Iseppo Baldasich da Fiume habbitante in questa Citta', premonito di tutti li santissimi sacramenti necessarij administrati da me sottoscritto Curato, et dal Reverendissimo signor Canonico Marzari, et fu accompagnato alla Chiesa Cathedrale da me Don Bernardo Lonardel Curato, et da altri del Clero, et fu sepolto nel Sacrario con le solite esequie, morse in eta' de anni 25 circa* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.10., 17. siječnja 1720.).

53 *Tomaso figlio di mistro Iseppo Peri della Citta' di Fiume con Eufemia figlia del quondam Agostin Scocho di questa Citta' (...) testimoni Nardo Sandri et Andrea Farante* (DAP, Kutija 27, LC, IX.1.6., 22. rujna 1748.).

54 *Mistro Giovanni Faraguna marito della quondam Francesca Roditti defonta in questa Citta' li 4 Gennajo prossimo passato e Catta figlia di Giuseppe de Peris da Fiume Diocesi di Pola a Parte Austriaca (...) presenti molti e particolarmente mistro Pietro Soligo e Vettor Romano* (DAP, Kutija 26, LC, IX.1.5., 24. travnja 1756.).

55 *Iseppo Francesco figlio di mistro Tomaso Peri da Fiume habitante in questa Citta', e di donna Eufemia Scocco quondam Augustin sua legittima consorte, nato il primo del corrente.*

Tomaso de Peris umro je u Puli u dobi od oko 30 godina, a pokopan je 15. veljače 1758. U ovom se pak zapisu prezime navodi kao *de Perij*. Zabilježeno je da je smrt nastupila uslijed krvarenja, a da je bolesnik umro "predan sudbini".[56]

U puljskim se matičnim knjigama spominje i dvoje djece Giuseppea Faragune i Cattarine de Peris. Francesco Giacoppo kršten je 21. veljače 1757. U ovom je upisu navedeno da su mu oba roditelja bila iz Rijeke, da se rodio 19. tekućeg mjeseca, te da je obred obavio kanonik Giacomo Bolis. Spomenuti su i kumovi, no zbog oštećenosti zapisa nije ih moguće pročitati.[57]

Lorenzo Tommaso kršten je 9. kolovoza 1761. Zabilježeno je da se rodio 6. tekućeg mjeseca, te da ga je krstio kurat Christoforo Bonifacio. Kao kumovi navedeni su Francesco Chinellato i Domenica de Gregorij iz Plomina, žiteljka Pule.[58]

Među Riječankama u Puli svakako je zanimljiva i Elena Cozza. Najprije se u Knjizi krštenih 4. veljače 1767. spominje krštenje njezine kćeri Marije. Za Elenu se navodi da joj se pokojni otac zvao Niccolo' i da je bio iz Rijeke. Djevojčica se rodila izvan braka (zabilježeno je da joj je "otac nepoznat" (*d' ignoto Padre*)) 31. siječnja te godine. Kumovi pri obredu bili su joj obrtnik Giuseppe Toso, sin pokojnog Valentina i djevojčica Santa Vareton, kći Antonija. Krstio ju je kanonik Domenico Fragiacomo.[59]

Elena Cozza rodila je izvan braka i trojke. Zuanne Niccolo' je kršten 24. prosinca 1769. Također se spominje da je od "nepoznatog oca", te da ga je krstio kanonik i generalni vikar Angelo Gonan. Zapisano je da se rodio 17. tekućeg mjeseca. Kao svjedok pri obredu naveden je samo Giuseppe Tiberti, poznati puljski ljekarnik (*speciale*) koji je radio u trgovini mletačke obitelji Marinoni.[60] Zatim su 26. prosinca 1769. kršteni blizanci Stefano i Zuanne Mattio, koji su se rodili ujutro istog dana. Obred je obavio kurat Christoforo Bonifacio. Kumovi

---

Battezzato dal Reverendissimo signor Canonico Giuseppe Lombardo. Patrini furono il Nobil signor Giovanni Antonio Bottari e la Nobile signora Maria Zonca Bradamante (DAP, Kutija 26, LC, IX.1.6., 3. travnja 1751.).

56 *Tomasso de Perij di mistro Iseppo Fiumano marito di donna Euffemia Scoco in eta' di anni 30 (...) quale scombe' da un sboco di sangue ma rasegnatissimo (...)* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.11., 15. veljače 1758.).

57 *Francesco Giacoppo figlio di messer Giovanni Faraguna da Fiume e di donna Catta Peris da Fiume abitanti in questa Citta', nato li 19 corrente, fu battezzato dal Reverendissimo signor Canonico Giacomo Bolis. Padrini...* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.3., 21. veljače 1757.).

58 *Lorenzo e Tomaso figlio di mistro Giovanni Faraguna e di donna Cattarina de Peris da Fiume sua legittima consorte, nato li 6 corrente. Battezzato in quest' oggi da me Curato Christoforo Bonifacio. Padrini al Sacro Fonte furono il signor Francesco Chinellato et la signora Domenica de Gregorij da Fianona abitante in questa Citta'* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.3., 9. kolovoza 1761.).

59 *Maria figlia d' ignoto Padre e di donna Elena Cozza del quondam Niccolo' da Fiume nata li 31 del scaduto Gennaro. Padrini mistro Giuseppe Toso del quondam Valentin, e la donzella Santa Vareton del signor Antonio, fu battezzata dal Reverendissimo signor Canonico Domenico Fragiacomo* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.3., 4. veljače 1767.).

60 *Zuanne Niccolo' figlio di Ignoto Padre e di donna Elena figlia di Niccolo' da Fiume, fu battezzato dal Reverendissimo signor Canonico Angelo Gonan Vicario Generale, nato la mattina delli 17 corrente. Padrino fu il signor Giuseppe Tiberti Speciale in questa Citta'* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.4., 24. prosinca 1769.).

malog Stefana bili su Maffio Bonaldi, sin Francesca iz Bergama i Marija, supruga obrtnika Zorzija Haclina iz Tirola. Kumovi Zuanneta Mattija bili su Rocco Cipriotto, sin pokojnog Costantina i Švicarac Giannantonio Negri.[61] Zapis je vrlo zanimljiv jer u XVIII. stoljeću svjedoči o rijetkom medicinskom fenomenu rođenja trojki začetih u dva navrata (Zuanne Niccolo' rodio se, kako je navedeno, 17. prosinca, a blizanci Stefano i Zuanne Mattio 9 dana kasnije, tj. 26. prosinca 1769.). Stefano je sljedeće godine umro i u matičnu je knjigu upisan 11. prosinca 1770. Zabilježeno je također da su ga svećenici na ukop otpratili besplatno (*per carita'*). Tijelo je položeno ispod jednog kamena.[62]

I daljnje informacije o Eleni Cozza Terzić vrlo su zanimljive. Njezin suprug, obrtnik Nikola Terzić iz Rijeke, umro je u Puli u dobi od oko 30 godina 27. svibnja 1780. u 13 sati. Spomenuto je da je uvjetno primio Sveti oprost, bolesničko pomazanje i papin blagoslov, ali ne i ostale potrebne sakramente jer ga je iznenada pogodio napad epilepsije, koji je doveo do potpunog gubitka osjeta. Ukop je obavljen besplatno, dan nakon smrti.[63]

I napokon, iste godine kada joj je umro suprug, Elena Cozza Terzić se 4. prosinca 1780. ponovno udala. Novi joj se muž zvao Niccolo' Binuzzi ili Benussi, sin pokojnog Zuanneta. Kao i ona, iza sebe je već imao jedan brak: pokojna mu se supruga zvala Katarina i bila je iz Fažane. Ovdje je opet spomenuto da se Elenin pokojni otac zvao Niccolo' i da je bio iz Rijeke, a pokojni muž Nikola Terzić. Za ženu je navedeno da je bila žiteljka Pule. Kao svjedoci sklapanja braka zapisana su trojica: kanonici Francesco Zanetti i Cristoforo Bonifacio iz Pule i Zuanne Bassetto iz Vodnjana, žitelj Pule.[64] Iako se u puljskim maticama to izrijekom nigdje ne spominje, s obzirom da je od smrti Eleninog muža do ponovne udaje prošlo relativno malo vremena (a svakako manje nego u većini drugih ponovnih udaja ili ženidbi), možda se može pretpostaviti da je njezin drugi muž Niccolo' Benussi bio otac njezina četiri djeteta koja su se rodila za vrijeme braka s Terzićem. U prilog ovoj tvrdnji ne idu, međutim, dvije činje-

---

61 *Steffano figlio di Ignoto Padre e d' Elena Terzich quondam Niccolo' da Fiume. Zuanne Mattio figlio Gemello della sudetta donna, nati in questa mattina, furono battezzati in quest' oggi da me Curato Cristofforo Bonifacio. Padrini al primo furono Domino Maffio Bonaldi di Francesco da Bergamo e donna Maria moglie di mistro Zorzi Haclin Tirolese. Padrini del secondo furono alle Cerimonie e del Cattechismo Rocco Cipriotto quondam Costantin ed al Sacro Fonte Giannantonio Negri Svizzero* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.4., 26. prosinca 1769.).

62 *Volo' al Cielo Steffano figlio di Elena Terzich da Fiume, fu accompagnato alla Chiesa per Carita' dal Clero, tumulato sotto un lastrone* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.11., 11. prosinca 1770.).

63 *Mistro Niccolo' Terzich da Fiume abitante in questa Citta' in eta' d' anni 30 circa heri all' ore 13 (...) Sacramental Assoluzione sub conditione, Estremunzione, Papal Benedizione ... non pote' esser suffragato degl' altri ecclesiastici antidoti per essere stato improvvisamente colpito da parosismo epileptico con destituzione totale de sensi ... per carita' (...)* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 28. svibnja 1780.).

64 *Niccolo' Binuzzi sive Benussi quondam Zuanne vedovo della quondam donna Cattarina da Fasana ed Elena Cozza quondam Niccolo' da Fiume vedova del quondam Niccolo' Terzich abitante in questa Citta' (...) presenti Reverendissimi Don Francesco Zanetti e Don Cristoforo Bonifacio ambi Canonici di questa Cattedrale, necnon Zuanne Bassetto da Dignano abitante in questa Citta'* (DAP, Kutija 27, LC, IX.1.7., 4. prosinca 1780.).

nice: prvo, u upisu o sklapanju braka između Elene Terzić i Niccolòa Benussija nigdje se ne spominje ozakonjivanje tri Elenina djeteta (četvrto, Stefano, u međuvremenu je umro), a to se obično uvijek upisivalo kao posebna bilješka i, drugo, neobično je da su ženi koja je rodila četiri izvanbračna djeteta i to u vrijeme dok je bila u braku kumovi na novom vjenčanju dvojica svećenika.

Koncem XVIII. stoljeća u Puli se spominje Ivan (Zvane) iz Rijeke. Najprije se u Knjizi umrlih 12. lipnja 1786. upisana Matija, kći Ivana (Zvaneta) iz Rijeke koja je u dobi od mjesec i jedanaest dana umrla u Puli prethodne noći.[65]

U dobi od šest godina i četiri mjeseca 6. veljače 1787. pokopan je Josip, drugo dijete Zvaneta iz Rijeke koje je umrlo prethodne noći u dva sata.[66]

Treće, Josip Ivan, pokopano je 6. kolovoza 1789., a umrlo je 19 dana poslije rođenja, prethodne noći u 7 sati.[67]

Messer Zvane iz Rijeke umro je u dobi od oko 50 godina u Puli. U upisu o pokopu koji je obavljen 6. listopada 1793. stoji da je stanovao u Puli, ali da je bio iz Vodnjana (vjerojatno se iz Vodnjana doselio u Pulu). Umro je dan prije ukopa, u 13 sati.[68]

Njegova supruga Pasqua umrla je 10 godina poslije, tj. 2. lipnja 1803., a pokopana je isti dan. I ona je, kao i muž, imala oko 50 godina.[69]

Zvane iz Rijeke imao je i kćer Bonettu. Ona je 22. prosinca 1803. godine rodila izvanbračnog sina Giovannija Battistu. U upisu o krštenju djeteta, koje je obavljeno 23. prosinca te godine, stoji da je otac dječaka, prema majčinom kazivanju, bio svećenik Giovanni Battista Beltrame iz Pule. Čim se dijete rodilo, u nazočnosti sakristana Domenica Zangherelle i Giuseppea Borija, sina Astolfa, krstila ga je babica Marija Lanečić. Poslije je nadopunu obreda obavio kanonik i arhiđakon Stefano Supplian. Tada su svjedoci bili *Patron* Francesco Bonaldi i Maria Antonia Lazzarini, vjerojatno supruga Giuseppea Carrare. Oboje su bili župljani puljske katedrale (dokument br. 2: Upis u Knjigu krštenih izvanbračnog sina gospođe Bonette iz Rijeke).[70] Bonetta je umrla u dobi od oko 30 godina, a u knjigu je upisana 26. ožujka 1804. Navedeno je da je preminula prethodno jutro.[71] Giovanni Battista umro je 29. srpnja 1805. godine u 11 sati. Navedeno je da je bio u dobi od jedne i pol godine.[72]

---

65 *Mattia figlia di Zuanne da Fiume in eta' di mesi uno, giorni 11 nella decorsa notte* ... (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 12. lipnja 1786.).

66 *Giuseppe figlio di Zuanne da Fiume in eta' d' anni sei mesi 4 nella decorsa notte alle hore due* ... (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 6. veljače 1787.).

67 *Giuseppe Zuanne figlio di messer Zuanne da Fiume in eta' di giorni 19 all' ore 7 della scorsa notte* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 6. kolovoza 1789.).

68 *Messer Zuanne da Fiume di Dignano abitante in Pola in eta' d' anni 50 circa (...) ieri all' ore 13 circa* ... (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 6. listopada 1793.).

69 *Donna Pasqua relitta del quondam messer Zuanne da Fiume in questa giornata alle ore 12 (...) nella sua eta' di anni 50 circa* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 2. lipnja 1803.).

70 DAP, Kutija 26, LB, IX.1.4., 23. prosinca 1803.

71 *Bonetta figlia del quondam Zuanne da Fiume nella scorsa mattina (...) nella sua etta' di anni 30 circa* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 26. ožujka 1804.).

72 *Giovanni Battista figlio di Bonetta da Fiume alle ore 11 (...) nella sua etta' di anni 1 e mezzo* ... (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 29. srpnja 1805.).

Zvane iz Rijeke imao je i sina Domenica. U puljskim se matičnim knjigama spominje njegovo četvoro djece. U Knjizi umrlih 8. veljače 1800. zabilježen je Zuanne, koji je umro u dobi od 14 dana. Upisana je i napomena da ga "nitko nije posjetio" (misli se na liječnika, jer se vjerojatno radilo o nekoj bolesti).[73]

U Knjigu krštenih 16. kolovoza 1804. upisan je Angiolo Giovanni. Spomenuto je da mu je otac bio *messer* Domenico iz Rijeke, a majka se zvala Margarita. Dijete se rodilo 14. kolovoza u 4 sata ujutro, u zakonitom braku roditelja. Uz dozvolu župnika krstio ga je kanonik Angiolo Barbatti. Kumovi na obredu bili su Pietro Palvello iz Venecije i plemkinja Cattarina Artusi, vjerojatno supruga plemića Antonija Artusija.[74] Angiolo Giovanni umro je u Puli. U upisu u Knjigu umrlih od 21. lipnja 1815. stoji da je umro tog jutra u 7 sati i da je imao 10 godina i 10 mjeseci.[75]

Treći je bio sin Antonio Domenico, a 16. rujna 1807. krstio ga je kurat puljske katedrale. Zabilježeno je da se rodio 12. tekućeg mjeseca i da su mu kumovi bili Gerolamo Negri, sin pokojnog Antonija i Giustina, supruga Antonija Popazzija.[76]

U puljskim se maticama još spominje i Francesco Santo, koji se rodio 29. listopada 1813., a kojega je 1. studenog krstio kurat puljske katedrale. Na ovom su obredu kumovi bili gospodin Antonio i gospođa Francesca Artusi.[77]

U puljskim su maticama ubilježene i sluškinje iz Rijeke koje su radile u Puli. Jedna od njih zvala se Marina, a služila je u kući *messera* Mattija Locatellija. Umrla je u Puli i pokopana je 2. listopada 1646. u crkvi Sv. Franje. Prije smrti primila je sve svete sakramente, a na posljednji ju je počinak, umjesto odsutnog kurata, otpratio kanonik Bori.[78]

U dobi od oko 20 godina 29. kolovoza 1661. u Puli je umrla Katarina iz Rijeke. Bila je sluškinja plemkinje Andriane Franchini. Svete je sakramente

---

[73] *Zuanne figlio di messer Domenico da Fiume in questa mattina (...) nella sua etta' di giorni 14. Non fu visitato da alcuno...* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 8. veljače 1800.).

[74] *Angiolo Giovanni figlio di messer Domenico da Fiume e di donna Margarita di lui legittima consorte nato li 14 del corrente alle ore 4 a mattina. Battezzato dal Reverendissimo signor Canonico Don Angiolo Barbatti de licentia parochi. Padrini alla Sacra Fonte furono il signor Pietro Palvello da Venezia e la Nobil signora Cattarina Artusi del Nobil signor Antonio* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.4., 16. kolovoza 1804.).

[75] *Angiolo Giovanni figlio di Domenico da Fiume in questa mattina alle ore 7 (...) nella sua etta' di anni 10, e mesi 10 ...* (DAP, Kutija 29, LM, IX.1.12., 21. lipnja 1815.).

[76] *Antonio Domenico figlio di messer Domenico da Fiume, e di donna Margarita nata Boletin sua legittima consorte, nato li 12 corrente. Padrini al Sacro Fonte furono il signor Gerolamo Negri quondam Antonio, e la signora Giustina moglie del signor Antonio Popazzi* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.4., 16. rujna 1807.).

[77] *Francesco Santo figlio di Domenico da Fiume quondam Zuanne e di donna Margarita nata Boletin sua legittima consorte, nato li 29 del passato Ottobre (...). Battezzato da me sottoscritto Curato. Padrini furono al Sacro Fonte il signor Antonio ... e la signora Francesca Artusi* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.4., 1. studenoga 1813.).

[78] *Morse Marina da Fiume serva de messer Mattio Lucatelli con tutti li santissimi sacramenti, fu sepolta a San Francesco accompagnata dal signor Canonico Bori per l' absenza del Curato* (DAP, kutija 28, LM, IX.1.9., 2. listopada 1646.).

primila od kurata Giacoma Bonarellija. Prema uobičajenom redosljedu na ukop u crkvu Sv. Franje otpratio ju je kanonik Benussi.[79]

Riječanka Franceschina također je imala oko 20 godina kada je 11. prosinca 1693. umrla u Puli. Bila je sluškinja biskupskog kancelara Cristofora Razza. Za vrijeme duge bolesti više se puta ispovjedila i pričestila. Pokopana je na groblju Sv. Tome, a obred je vodio kurat.[80]

Često se o osobama koje nisu bile domaćeg podrijetla nije mnogo znalo, pa su se malobrojni poznati podaci unosili i u matične knjige. To je, primjerice, slučaj sa "strankinjom koju su zvali Margarita". Znalo se da je bila iz Rijeke, da je imala oko 25 godina kada je 27. srpnja 1665. umrla u Puli. Primila je sve svete sakramente, a pokopana je u Sv. Franji. Zbog kuratove spriječenosti tijelo je na ukop otpratio kanonik Giacomo Cipriotto.[81]

Još se manje znalo o 14-godišnjem dječaku iz Rijeke koji je umro u Puli 22. rujna 1697. Nije mu bilo poznato ni ime! Prije smrti uspio se ispovjediti, a primio je i bolesničko pomazanje. Pokopan je na groblju Sv. Tome, a tijelo je na posljednji počinak otpratio kurat.[82]

Za Rijeku se vezuju i informacije o nekim puljskim svećenicima. U Knjizi umrlih 19. kolovoza 1665. ubilježen je tekst o vijesti koja je tog dana došla do Pule da je 8. tekućeg mjeseca u gradu Rijeci preminuo puljski arhiđakon Giovanni Lorenzo Anchocha. Zabilježeno je da je tamo i pokopan.[83]

U dobi od 27 godina u puljskom je samostanu Blažene Djevice od Milosrđa je 6. rujna 1692. umro đakon Antun Bončić iz Rijeke. Primio je sve presvete sakramente i pokopan je u spomenutom samostanu. Zabilježeno je da je na obredu ukopa, sukladno običaju, bio nazočan kurat puljske katedrale koji je nosio križ.[84]

---

[79] *Passo' a' miglior vita Cattarina de anni 20 in circa da Fiume, serva del Illustre signora Andriana Franchini, alla quale Io Giacomo Bonarelli Curato gli administrai li santissimi sacramenti et accompagnata alla sepoltura a San Francesco, tocco' per circolo al signor Canonico Benussi* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 29. kolovoza 1661.).

[80] *Passo' ad altra vita Franceschina da Fiume d' eta' d' anni 20 in circa serva del Spettabile signor Christoforo Razzo Cancellier episcopale, fu confessata e communicata piu' volte nella infermita' lungamente patita, fu sepolta nel Sagrato di San Tomaso, accompagnata da me Curato alla sepoltura* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.10., 11. prosinca 1693.).

[81] *Morse una foresta, per nome chiamata Margarita da Fiume, de anni 25 in circa, alla quale gli furono administrati li santissimi sacramenti, fu sepolta a San Francesco fu accompagnata dal signor Canonico Giacomo Cipriotto per esser il Curato impedito* (DAP, kutija 28, LM, IX.1.9., 27. srpnja 1665.).

[82] *Morse un putto da Fiume d' anni 14 incirca hebbe il sacramento della penitenza, et l' estrema ontione fu sepolto nel Cemeterio di San Tomaso accompagnato dal Curato* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.10., 22. rujna 1697.).

[83] *Vene nova come li 8 corrente mese nella Citta' di Fiume morse il molto Illustre et molto Reverendo signor Don Giovanni Lorenzo Anchocha Nostro Archidiacono, il qual fu sepolto in detto locho* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 19. kolovoza 1665.).

[84] *Passo' ad altra vita nel Convento della Beata Vergine di misericordia di questa Citta' il Diacono Antonio Boncich da Fiume in eta' d' anni 27, hebbe tutti li santissimi sacramenti, fu sepolto nella Chiesa predetta, sendo intervenuto alle di Lui essequie io Curato colla Croce della Cathedrale giusto il pratticato* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.10., 6. rujna 1692.).

Riječanin je bio i utopljenik kojeg je more izbacilo na puljsku rivu. Upisano je da se zvao Domenico i da se utopio u moru. Pokopan je na groblju katedrale, a obred su besplatno obavili kurat i neki svećenici. U Knjigu umrlih upisan je 20. rujna 1744.[85]

Za razliku od matičnih knjiga krštenih, vjenčanih i umrlih, u popisima krizmanika ima vrlo malo Riječana. Primjerice, 24. svibnja 1766. u biskupskoj je palači krizman Frane Maršanić iz Rijeke. Obred je obavio biskup Giovanni Andrea Balbi. Kao kum zabilježen je gradski kurat Cristoforo Bonifacio.[86]

3. Doseljenici sa Sušaka

Sušak je naziv za područje ispred grada Rijeke, na lijevoj obali Rječine. Prema Kobleru Sušak je zapravo bio riječko predgrađe i protezao se sve do Pećina na istoku, te do ceste koja je vodila na Trsat na sjeveru. Isti autor navodi da se pod nazivom *Sussak* prvi put spominje u drugoj polovici XVIII. stoljeća, a službeno tek god. 1801.[87] Andrija Rački u svojoj povijesti grada Sušaka zapisao je da se Sušak zvalo *Pod Tersatom* i *Pul Fiumare.*[88] U puljskim se maticama Sušak spominje samo u *Liber Baptizatorum* 11. prosinca 1805. Na obredu koji je taj dan obavljen kum je bio Josip Malgerac, sin pokojnog Antuna iz Sušaka (*da Sussac*).[89]

4. Doseljenici s Trsata

Mjesto na kojem se nalazi stara frankopanska tvrđava i znamenita crkva Blažene Djevice[90] u puljskim se maticama spominje samo dva puta. Kao *Madonna de Tresatto* zabilježeno je u Knjizi umrlih 17. veljače 1676. Tog je datuma u crkvi Sv. Franje u Puli pokopan Bartul, sin pokojnog Antuna Balića s Trsata. Dječak je umro u kući Jure Balića u dobi od 10 godina. Na posljednji ga je poči-

---

85 *Fu portato al suolo della Riva un huomo di Nome Domenico il quale fu 'negato del Mare da Fiume, al quale fu dato sepoltura nel Sacrario della Cattedrale accompagnato da me Curato et altri del Clero per Carita'* (DAP, kutija 29, LM, IX.1.11., 20. rujna 1744.).

86 *Adi 24 Maggio 1766. Il signor Francesco Marsanich da Fiume fu Cresimato in quest' oggi nel Palazzo Episcopale da Monsignor Illustrissimo e Reverendissimo Prelato Balbi (...) Padrino fu il molto reverendo signor Don Cristofforo Bonifacio Curato di Citta'* (DAP, Kutija 26, *Elenco Cresimati*, IX.1.3., 24. svibnja 1766.).

87 G. Kobler, "Memorie", n. dj., vol. 1, str. 214.

88 Andrija Rački, "Prilozi k povijesti grada Sušaka", Sussak 1789. (pretisak iz 1991.), str. 5.

89 (...) *Padrini furono alle ceremonie Giuseppe Malgeraz quondam Antonio da Sussac* ... (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.4., 11. prosinca 1805.).

90 O povijesti Trsata usp. A. Rački, "Prilozi", n. dj., posebice poglavlja o Trsatskoj gospoštiji (str. 11-28), župnoj crkvi Sv. Jurja (str. 99-110), trsatskoj bazilici (str. 111-135), trsatskim urbarima (str. 234-239), trsatskom statutu (str. 240-246); G. Kobler, "Memorie", n. dj., str. 205-214.; Lujo Margetić – Milan Moguš, "Zakon trsatski", Rijeka 1991.; "Historia tersattana", Rijeka 1989. Za razdoblje do XVII. stoljeća usp.: Lujo Margetić, "Antička Tarsatica i počeci Rijeke", "Rijeka", god. I., sv. I., Rijeka 1994., str. 29-34.;

nak otpratio kurat.[91] Kao *Tersatto* mjesto je zabilježeno u Knjizi krštenih 30. rujna 1759. Tog je dana puljski kanonik Domenico Fragiacomo, dozvolom biskupa, krstio Margaritu Nikolinu, kćer *mistra* Matije Mažuranića s Trsata (*da Tersatto*), inače stanovnika Pule. Majka djevojčice zvala se Marija. Dijete se rodilo 10. tekućeg mjeseca u zakonitom braku. Kumovi na obredu bili su plemić Andrea Razzo i plemkinja Cattarina.[92]

5. Zaključak

Kako je spomenuto, istraživanje o Riječanima u Puli provedeno je na temelju podataka iz sljedećih matičnih knjiga pohranjenih u Državnom arhivu u Pazinu: Knjige krštenih, pri čemu valja naglasiti da je broj krštenih pokazatelj broja rođenih, Popisa krizmanih, najčešće djece, ali i odraslih osoba, Knjige vjenčanih i Knjige umrlih, odnosno pokopanih osoba. U puljskim se matičnim knjigama spominju doseljenici iz tri gradska središta – Rijeke, Sušaka i Trsata. U kojim se maticama spominju navedena mjesta prikazano je u tablici koja slijedi:

Mjesto	LB	EC	LC	LM
Rijeka	DA	DA	DA	DA
Sušak	DA	NE	NE	NE
Trsat	DA	NE	NE	DA

Legenda:

LB = *Liber Baptizatorum* (Knjiga krštenih)
EC = *Elenco Cresimati* (Popis krizmanih)
LC = *Liber Copulatorum* (Knjiga vjenčanih)
LM = *Liber Mortuorum* (Knjiga umrlih)

Najbrojniji su, međutim, bili došljaci iz Rijeke, što se može uočiti iz sljedeće tablice:

[91] *Morse Bortolo figlio del quondam Antonio Balicha della Madonna de Tresatto di anni 10 in casa di messer Giure Balicha fu sepolto nella Chiesa di San Francesco accompagnato da me sopradetto Curato* (DAP, Kutija 28, LM, IX.1.9., 17. veljače 1676.).

[92] *Margarita Nicoletta figlia di mistro Mattio Mazzoranich da Tersatto abitante in questa Citta', e di donna Maria sua consorte, nata di legittimo matrimonio li 10 scaduto. Patrini al Sacro Fonte furono l' Illustrissimo signor Andrea Razzo e l' Illustrissima signora Cattarina ... . Fu battezzata dal Reverendissimo signor Don Domenico Fragiacomo de licentia Episcopi* (DAP, Kutija 26, LB, IX.1.3., 30. rujna 1759.).

	Naselje			
Razdoblje	**Rijeka**	**Sušak**	**Trsat**	**Ukupno**
1613.-1699.	34	0	1	35
1700.-1799.	35	0	1	36
1800.-1815.	12	1	0	13
Ukupno	81	1	2	84
Postotak	**96,42**	**1,19**	**2,38**	**100.00**

Podaci pokazuju da je broj doseljenika, tijekom čitavog razmatranog razdoblja od 1613. do 1815., bilo relativno konstantan. Drugim riječima, u tom su razdoblju Riječani neprekidno dolazili u Pulu. U razdoblju od 1613. do 1699. iz Rijeke je u Pulu došlo 34 osobe, a s Trsata jedna. Od 1700. do 1799. iz Rijeke ih je doselilo 35, a s Trsata jedna. U razdoblju od 1800. do 1815. došljaka iz Rijeke bilo je 12, a sa Sušaka se doselila jedna osoba.

Ukupno se iz Rijeke doselila 81 osoba, s Trsata dvije, a sa Sušaka jedna. Na Rijeku je otpadalo 96,42 %, na Trsat 2,38 %, a na Sušak 1,19 %.

U odnosu na ostala mjesta žitelji Rijeke, Trsata i Sušaka spominju se u puljskim maticama relativno često. Stoga migracije s užeg riječkog područja prema Puli svakako pridonose znatno boljem poznavanju veza između ta dva važna gradska središta na sjevernom Jadranu i potvrđuju da državna granica između Mletačke Republike i Habsburške Monarhije uopće nije predstavljala prepreku za njihovo uspostavljanje i održavanje.

Dokument br. 1: Vjenčanje gospodina Blaža iz Rijeke

2., 8., 9. setenbro 1629. Fu fatte le solite pubblicazioni del matrimonio tra ser Biasio figliolo del quondam Gasparo da Fiume habitante in questa nostra Citta' et Eufemia figliola del quondam ser Michel Stoicovich habitante del Castello di Momaran et non fu alcun in pedimento. Adi 16 setenbro 1629 ricevi una fede del curato di Momaran qualmente fece ancor lui le sopradette pubblicazioni et non fu alcun in pedimento. Adi 23 setenbro 1629. Io Giacomo Bonarelli Curato congionsi li sopradetti nel santo matrimonio, cusi de licenza del molto Illustre signor Vicario, per non esser essa donna stata nostra parrocchiana et fu presenti ser Bortolo Recxens et ser Micula da Fiume.

Dokument br. 2: Upis u Knjigu krštenih izvanbračnog sina gospođe Bonette iz Rijeke

Giovanni Battista figlio di Bonetta da Fiume quondam Zuanne procreato per quanto da essa resa avuto dal Chierico Padre Giovanni Battista Beltrame di questa Citta', la quale anche appena che sia battezzante mediante Donna Maria Lanecich affinche' registrato sia nel Libro de battezzati essere figlio naturale del sudetto Beltrame alla presenza di Don Domenico Zangherella Sacristano et Giuseppe Bori quondam Astolfo, nato nella scorsa notte. Battezzato dal Reverendissimo signor Canonico et Archidiacono Supplian. Padrini furono al Sacro Fonte il Patron Francesco Bonaldi e Donna Maria Antonia Lazzarini del signor Giuseppe Carrara ambi di questa Parrocchia.

Cjeloviti popis doseljenika iz Rijeke, Sušaka i Trsata (prema kronološkom redosljedu)

Rijeka

- Lucha et Jacomo figliolo di *ser* Gasparo da Fiume (LB 1615)
- *Ser* Gasparo da Fiume habitante in questa Citta' (LB 1615-1624, LC 1616, LM 1627)
- Antonio et Andrea ... figliolo di Alvise da Fiume (LB 1625)
- Catta de Michiel da Fiume (EC 1626)
- Antonio et Andrea ... figliolo di *ser* Mico da Fiume (1626)
- *Ser* Micula da Fiume (LC 1626-1629, LB 1626-1627, LM 1629)
- *Messer* Francesco da Fiume (LB 1628)
- *Ser* Piero campanar figlio del quondam Gasparo da Fiume (LB 1628-1633, LC 1630)
- *Messer* Biasio figlio del quondam Gasparo da Fiume habitante in questa nostra Citta' (LC 1629, LB 1631-1633)

- Zuanne figlio del quondam Gasparo da Fiume (LM 1629)
- Maria figliola di *messer* Micho da Fiume (LM 1629)
- Giacomo figliolo di *messer* Mico da Fiume (LM 1629)
- Zan Battista figliolo di *messer* Nicola da Fiume detto della Rizza (LB 1630, LC 1630)
- *Messer* Francesco quondam Bertolosich da Fiume (LM 1630)
- Gaspar figlio di *messer* Pietro del quondam Gaspar da Fiume (LB 1631, LM 1631)
- *Donna* Maruzola moglie di Pietro del quondam Gasparo da Fiume (LB 1631, LM 1635)
- Eufemia et Lucia figliola di *messer* Biasio quondam Gasparo ditto da Fiume (LB 1631-1633)
- *Donna* Euffemia moglie di messer Biasio ditto da Fiume (LB 1631, LM 1631)
- Gaspara et Zuanna figliola di *ser* Biasio quondam Gasparo da Fiume (LB 1634)
- Mare figliola di *messer* Micula Fregigna da Fiume (LM 1635)
- Marina da Fiume serva de *messer* Mattio Lucatelli (LM 1646)
- Margarita figliola del quondam Antonio Paulich da Fiume et gia' serva della molto Illustre signora Andriana Franchini (LC 1659)
- Cattarina da Fiume serva dell' Illustre signora Andriana Franchini (LM 1661)
- Una foresta per nome chiamata Margarita da Fiume (LM 1665)
- (...) Nella Citta' di Fiume il molto Illustre et molto Reverendo signor Don Giovanni Lorenzo Anchocha Nostro Archidiacono (LM 1665)
- Zuanna figliola di Andrea Moretti da Fiume (LC 1681)
- Margarita figliola di *mistro* Andrea Baldasich Botter da Fiume (LM 1688)
- *Donna* Cattarina moglie di *mistro* Andrea Baldasich da Fiume (LM 1688)
- Il Diacono Antonio Boncich da Fiume (LM 1692)
- Franceschina da Fiume serva del Spettabile signor Christoforo Razzo Cancelier Episcopale (LM 1693)
- Elena figliola di Luce da Fiume ... ex ignoto Patre (LB 1696)
- Carlo Antonio figliolo di *donna* Cattarina da Fiume hora habita in questa Citta' (LM 1697)
- Un puto da Fiume (LM 1697)
- Un putello di *donna* Cattarina da Fiume (LM 1697)
- Valentino Dragosetich quondam Andrea da Fiume (LM 1703)
- *Donna* Cattarina da Fiume serva nella Casa del signor Francesco Roditti (LM 1710)
- Antonio figliolo di *mistro* Iseppo Baldasich da Fiume (LB 1719)
- *Mistro* Iseppo Baldasich da Fiume habbitante in questa Citta' (LM 1720)
- Antonia Vrbanich da Fiume (LC 1723)
- La signora Elena Scarudella (?) da Fiume habbitante in questa Citta' (LB 1726)
- Elena Fiumana (LM 1732)

- Un huomo di Nome Domenico ... da Fiume (LM 1744)
- *Mistro* Biasio Colenaz Fiumano (LB 1747)
- *Mistro* Tomaso figlio di *mistro* Iseppo de Peris Fiumano marito di *donna* Eufemia Scoco habbitante in questa Citta' (LC 1748, LB 1751)
- Iseppo Francesco figlio di *mistro* Tomaso Peri da Fiume habbitante in questa Citta' (LB 1751)
- Orsola Bubichi da Fiume moglie di *mistro* Biasio Collenaz dalla Carintia (LM 1751)
- Maria figlia del quondam Andrea Baraz del Territorio di Fiume, era serva in Casa del Reverendo signor Don Marco Cipriotto (LM 1753)
- *Mistro* Domenico de Peris Fiumano (LB 1755)
- *Donna* Cattarina figlia di Giuseppe de Peris da Fiume Diocesi di Pola a Parte Imperij (LC 1756, LB 1761)
- *Mistro* Mattio Masuranich da Fiume (LB 1756)
- Francesco Giacoppo figlio di *messer* G... da Fiume abitante in questa Citta' (LB 1757)
- Giorgio Vichievich da Fiume di questa Diocese a Parte Imperij (LC 1758)
- Domenica moglie di Giorgio Vichievich da Fiume figlia di *messer* Zuanne Fabretto (LM 1758)
- Lorenzo e Tomaso figliolo di *donna* Cattarina de Peris da Fiume (LB 1761)
- Il signor Francesco Marsanich da Fiume (EC 1766)
- Elena Cozza quondam Nicolo' da Fiume vedova del quondam Nicolo' Terzich abitante in questa Citta' (LB 1767-1770, LC 1780)
- Maria figlia d' Ignoto Padre e di *donna* Elena Cozza del quondam Nicolo' da Fiume (LB 1767)
- Zuanne Nicolo' figlio di Ignoto Padre e di *donna* Elena figlia di Nicolo' da Fiume (LB 1769)
- Steffano figlio di Ignoto Padre e d' Elena Terzich quondam Niccolo' da Fiume (LB 1769, LM 1770)
- Zuanne Mattio figlio Gemello della sudetta *donna* Elena Terzich (LB 1769)
- Un certo uomo di nome Michiel che di propria bocca disse di essere di una Villa presso Fiume (LM 1774)
- *Mistro* Nicolo' Terzich da Fiume abitante in questa Citta' (LM 1780)
- *Messer* Zuanne da Fiume da Dignano abitante in Pola (LB 1789, LM 1786-1793)
- Mattia figlia di Zuanne da Fiume (LM 1786)
- Giuseppe figlio di Zuanne da Fiume (LM 1787)
- Giuseppe Zuanne figlio di *messer* Zuanne da Fiume da Dignano (LB 1789, LM 1789)
- Martin figliolo di... da Fiume (LM 1792)
- Pasqua figlia del quondam Zuanne Fiuman (LC 1796)
- *Donna* Elena Jelenca da Fiume abitante in questa Citta' (LM 1797)
- Zuanne figlio di *messer* Domenico da Fiume (LM 1800)

- Giovanni Battista figlio di Bonetta da Fiume quondam Zuanne procreato per quanto da essa resa avuto dal Chierico Padre Giovanni Battista Beltrame di questa Citta' (LB 1803, LM 1805)
- Bonetta figlia del quondam *messer* Zuanne da Fiume (LB 1803, LM 1804)
- Mattio da Fiume detto Fritolon (LM 1803)
- *Donna* Pasqua relitta del quondam Zuanne da Fiume (LM 1803)
- Angiolo Giovanni figlio di *messer* Domenico da Fiume (LB 1804, LM 1815)
- *Donna* Euffemia figlia del quondam Steffano da Fiume dalla Terra di Rovigno (LC 1805, LB 1806-1811)
- Antonio Giuseppe figlio di *donna* Euffemia da Fiume quondam Steffano da Rovigno (LB 1806)
- Antonio Domenico figlio di *messer* Domenico da Fiume (LB 1807)
- Francesco Mattio figlio di Euffemia da Fiume quondam Steffano (LB 1810)
- Antonio figlio di Euffemia da Fiume quondam Stefano (LB 1811)
- Francesco Santo figlio di Domenico da Fiume quondam Zuanne (LB 1813)

Sušak
- Giuseppe Malgeraz quondam Antonio da Sussac (LB 1805)

Trsat
- Bortolo figlio del quondam Antonio Balicha della Madonna de Tresatto (LM 1676)
- Margarita Nicoletta figlia di *mistro* Mattio Mazzoranich da Tersatto, abitante in questa Citta' (LB 1759)

SAŽETAK

Doseljenici iz Rijeke, Trsata i Sušaka u puljskim matičnim knjigama od 1613. do 1815.

Među intenzivnim migracijskim strujanjima koja su u XVII. i XVIII. stoljeću zahvatila Pulu značajno mjesto zauzimaju ona koja su se odnosila na doseljenike iz Rijeke. Istraživanje o Riječanima u Puli provedeno je na temelju analize matičnih knjiga krštenih, vjenčanih, umrlih, te popisa krizmanih. Navedeni se dokumenti čuvaju u Državnom arhivu u Pazinu. Rijeka se nalazila u puljskoj biskupiji, ali na austrijskom dijelu njezine jurisdikcije.

Doseljenika iz Rijeke bilo je mnogo i oni se u puljskim maticama često spominju. Valja izdvojiti Gašpara iz Rijeke i njegove nasljednike (1615.-1635.), Nicolu della Rizza (1626.-1630.), članove obitelji Baldašić (1686.-1720.), Iseppa Perisa (1748.-1761.), Elenu Cozza Terzić Benussi (1767.-1780.) i Zvaneta iz Rijeke (1786.-1815.). Sa Sušaka je u Pulu došao samo Josip Malgerac, koji se spominje god. 1805. I s Trsata je bilo malo doseljenika: 1676. zabilježen je Bartul Balić, a 1759. Matija Mažuranić. Ukupno su se s riječkog područja u Pulu doselile 84 osobe. U odnosu na ostala mjesta ti se doseljenici u puljskim maticama spominju relativno često. Zato migracije s užeg riječkog područja svakako pridonose znatno boljem poznavanju veza između Rijeke i Pule od početka XVII. do početka XIX. stoljeća.